Št. 180 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) v Trstu, v soboto 1. avgusta 1925. Posamezna številka 20 cent. Leto L

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Za upravo odgovarja Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarne Edinost. — Cena: za Italijo in Avstrijo za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno 5 lir. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Licejska knjižnica LJUBLJANA, Jugoslavija

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20. I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Prelesten dokumentič

Naš list je že mnogo pisal o mirnem sožitju med obema plemenoma v naši deželi. Pretresli smo to važno vprašanje z vseh njegovih strani. Iskali smo, našli in podčrtali vzroke, ki tako sožitje ovirajo in onemogočajo. Postavili in obrazložili smo tudi pogoje, pod katerimi se da vzpostaviti plodonosno sodelovanje in skupno življenje obeh narodov, ki jima je sojeno po zgodovini in geografiji, da se srečavata na tem ozemlju kot etniška soseda. Eden izmed bistvenih predpogojev za mirno in civilizirano življenje je ta, da ima naše ljudstvo svobodo svojega narodnega razvoja in življenskega razmaha. Ali se uresničijo taki predpogoji ali ne, pa ni in ne more biti odvisno od našega ljudstva, temveč od Italijanov, ki so gospodujoč narod, gospodarji položaja, ki imajo v rokah škarje in platno, katero lahko krojijo, kakor hočejo.

Na strani nas julijskih Slovanov je torej izključena že v teoriji vsaka krivda za sedanje nezdrave razmere v odnošajih med obema plemenoma. Na drugi strani pa potrjuje to dejstvo dan na dan tudi praktično življenje, katero je na strani Slovanov nepregleden in naravnost sistematičen niz najkorektnejšega izpolnjevanja vseh državljanskih dolžnosti od najlažje do najtežje, od najnižje do najvišje. Edino, kar ne bodo italijanski državljani našega rodu smatrali nikdar za svojo dolžnost, je zahteva, ki se vsaj indirektno stavi nanje v obliki sedanje politike v naši deželi, zahteva, naj bi se odrekli svojemu narodnemu egoizmu ter se spremenili v čisto altruistična bitja, kakršnih narava ne pozna in ne trpi.

Kakor pri posamezniku, tako je tudi pri višji osebi — pri narodu — egoizem podlaga življenjskega stremljenja. Pravice osebe so pravice njenega življenjskega egoizma, katere pa so kajpak omejene po socijalnem altruizmu, ki tvori s svoje strani in v nasprotju s pravicami takoimenovane dolžnosti. Naš narod se tem omejitvam ne upira, kakor rečeno, toda jasno je, da altruistične dolžnosti ne smejo nikoli biti tako velike, da bi bil z njimi egoizem (pravice) popolnoma uničen, ker bi bilo z njim uničeno tudi življenje.

Ako promatramo zadržanje vseh raznih činiteljev, ki prihajajo v poštev v našem življenju na tem ozemlju s tega stališča, moramo priti do zaključka, da bi se od nas kot narodne celote hotelo videti, da bi postali nekaka čisto altruistična skoraj božanska bitja, ki bi bila prosta in čista vsakega narodnega egoizma. Kako absurdno je to, smo pokazali že zgoraj. Absurdno zato, ker je v nasprotju s splošnim življenjskim stremljenjem človeka. Spričo tega je naravno, da tudi mi Slovani manifestiramo svoj narodni egoizem kakor Italijani, Nemci, Francozi, Čulukafri itd. A ker se na drugi strani vztraja, da bi morali biti Slovani nekake angeljske narave, čisto altruistična bitja, se pada v zmote, ki se stopnjujejo od hladne zgrešene uradne uradne manjšinske politike do več ali manj s hudobno vročekrvnostjo zabeljenih najraznovrstnejših očitanj, podtikanj, obrekovanj in končno do sistematično poddpihovanega sovraštva. Razume se, da morajo postati Slovani v glavah, ki imajo take pojme o socijalnem življenju, zagrizeni in neizprosni sovražniki Italije in Italijanov, proti katerim so dovoljene vse strogosti. V resnici pa je vsa krivda Slovanov v tem, da so ljudje kakor drugi in da ne morejo postati nadčloveški angeljci.

Danes imamo zopet pred seboj listino, katera nam kaže vso grdobo razpoloženja gotovega dela Italijanov napram našemu ljudstvu. Gre za pismo, ki ga je pisala fašistovska sekcija na Prestranku tamburaškemu krožku v Št. Petru na Krasu povodom njegovega nastopa pri veselici na Slavini. Evo ta zares prelestni dokumentič v izvirniku in prevodu:

«Partito Nazionale Fascista. — Sezione di Prestranego. — Spett. Società Mandolinistica di S. Pietro del Carso. — Prestrane 24. VII. 1925. — Mi permetto far presente a Codesta Società che gli Italiani del Comune di Villa Slavina non permetteranno mai più che siano suonati gli Inni Croati come è successo il giorno 19 del corrente mese in Slavina. Se nulla quel giorno vi è successo è stato per la nostra magnanimità, ma non siamo fermamente disposti a tollerare più oltre una simile cosa. Se in Italia non state come speravate, le porte del confine sono aperte e non dovete che farvi il vostro fagotto e andarvene. Noi certo non vi rimpiangeremo. Tanto per avvisarvi che non vogliamo essere presi per il bavero da certa gente.

Il segretario Politico
(Pečat) Del Fiume Ugo.»

(«Dovoljujem si opozoriti to društvo, da Italijani občine Slavina ne bodo nikdar več dopustili, da bi se svirale hrvatske himne, kakor se je to zgodilo v Slavini 19. t. m. Ako se vam ta dan ni nič pripetilo, se vam ni radi našega velikodušja, toda nismo trdno odločeni trpeti še nadalje take stvari. Ako se vam v Italiji ne godi, kakor ste upali, so vam vrata meje odprte in treba je le da si napravite svojo culo in odidete. Mi se gotovo ne bomo jokali po vas. Toliko, da boste opozorjeni, in ker nočemo, da bi nas gotovi ljudje prejemali za ovratnik.)

Tako se glasi ta prelestni dokumentič. Ne priobčujemo ga, da bi polemizirali s tajnikom omenjene fašistovske sekcije. Vemo namreč, da so bili pri oni prireditvi prisotni organi varnostne oblasti in da niso ti organi, ki so edini poklicani skrbeti za javni red in mir in za to, da se vršijo veselice v mejah zakona, da niso ti organi vložili nikake ovadbe ne proti prirediteljem ne proti njihovim sotrudnikom. Tudi drznost, s katero imenovani fašist pošilja naše avtohtono prebivalstvo preko meje, nas pušča hladne, kakor je pustila hladne Šempetrčane. Pač pa moramo podčrtati gornji dokumentič kot neizpodbiten dokaz, da je naše ljudstvo glede že omenjenih nezdravih odnošajev med obema plemenoma popolnoma prosto vsake krivde.

To dokazuje neovrgljivo ta prelestni dokumentič fašista Del Fiume. Kljub svoji sramotni grdobi ima tudi za nas svojo dobro stran. In mi ga jemljemo s te strani brez vsakega komentarja, saj se ona druga, grda njegova stran sama dovolj komentira!

Borba za tiskovno svobodo v Jugoslaviji

Opozicija zahteva znižanje kazni — Bencinska afera

BEOGRAD, 31. (Izv.) Spor med opozicijo in vlado radi tiskovnega zakona postaja čimdalje ostrejši.

Danes je imel plenum zakonodajnega odbora sejo od 9.—12. ure. Razpravljal je o VIII. poglavju načrta za tiskovni zakon. Prej pa so se vršile volitve podpredsednika in tajnika, ker sta samostojna demokrata Demetrović in Božović odložila ti dve mesti. Radikal dr. Janjić, ki se je vrnil s pogajanj za konkordat v Rimu, je predlagal za podpredsednika radikala Vujičića in za tajnika drja. Lončarića, ki je tudi radikal. Odbor je predlog sprejel; na ta način radićevci niso prišli v odbor.

Pri razpravi o VIII. poglavju tiskovnega zakona, ki obravnava kazni za tiskovne prestopke, so govorili Smodej (SLS), Kumanudi (davidovićevec), Demetrović (sam. demokrat) in Žanić (zajedničar). Radićevcem so očitali, da so nedosledni in reakcijonarni. Smodej je nastopil predvsem proti visokim denarnim in zapornim kaznim za tiskovne prestopke. Za poslancem Demetrovićem je povzel besedo minister Srskić, ki je trdil, da so kazni v polnem skladu z onimi, ki jih predvideva kazenski zakon. Ta zakon pa so sestavili najboljši jugoslovenski juristi. Poslanec Smodej je tedaj očital Srskiću, da je pod vplivom radićevcev postal bolj reakcijonaren kakor je bil pod prejšnjo vlado.

Končno je bilo VIII. poglavje sprejeto z večino glasov. Jutri ob 8. uri nadaljuje odbor svoje delo.

Zvečer so se sestali načelniki parlamentarnih skupin. Vlada je zahtevala, da bi se delo v skupščini pospešilo in da bi se čimprej izglasoval tiskovni zakon. V ta namen je potrebno, da bi zakonodajni odbor imel seje tudi v nedeljo. Opozicija je zahtevo vlade odbila.

Tudi načelniki opozicijskih skupin so se sami posvetovali o taktiki, ki naj jo zavzamejo napram tiskovnemu zakonu. Sklenili so, da bo opozicija sprejela zakon, a le pod pogojem, da se ublažijo vse ostrine, ki kršijo tiskovno svobodo. V nasprotnem slučaju bodo stopili v ostro obstrukcijo.

Predsednik zakonodajnega odbora Ljuba Jovanović je izjavil, da bo odstopil, ako bo opozicija izvajala tako ostro obstrukcijo tiskovnega zakona.

Na sestanku radikalskega kluba je vodstvo stranke zahtevalo od poslancev, da ostanejo v Beogradu, dokler se ne izglasuje tiskovni zakon. Tudi poslanske dnevnice se jim ne izplačajo pred izglasovanjem tega zakona.

Minister Srskić je izjavil novinarjem, da upa, da bo prišel tiskovni zakon pred skupščino v torek.

BEOGRAD, 31. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine, ki je pričela šele ob 12. uri, mesto ob 10., je bila na dnevnem redu interpelacija poslanca Rankovica na finančnega in ministra za socijlno politiko glede bencinske afere. Zanimanja za sejo ni bilo, tudi udeležba je bila pičla, ker je danes v Beogradu silno vroče.

Takoj po otvoritvi seje je poslanec Moskovljević predlagal, naj skupščina izreče ukor predsedniku, ker je otvoril sejo šele ob 12., mesto ob 10. uri, kakor je bilo napovedano. Skupščina je predlog zavrnila.

Bencinska afera je nastala tako-le: Leta 1921. je sklenila vlada z radikalskim veljakom Petrom Rajkovićem pogodbo za dobavo bencina in strojnega olja. Peter Rajković je prejel za dobavo 15 milijonov od vlade. Pozneje se mu je po raznih manipulacijah posrečilo, da mu je bil skoro ves znesek še enkrat plačan. Pri aferi je prizadet minister Simonović, ki je na seji zagovarjal svoje postopanje.

Imenovanja velikih županov

BEOGRAD, 31. (Izv.) Današnja »Politika» poroča, da je prišlo med radikali in radićevci do precej hudega spora, ko je šlo za imenovanje velikih županov. Radićevci zahtevajo, da se menjata velika župana v Mostarju in Vukovarju. Radikali pa nočejo privoliti v to. Ni še znano, kako bo zadeva končala.

Odnošaji med Jugoslavijo in Grčijo

BEOGRAD, 31. Zunanji minister doktor Momčilo Ninčić je sprejel ravnatelja atenskega lista «Elevteros Typos» in njegovega beograjskega dopisnika, katerima je izjavil, da je v Narodni skupščini vložena interpelacija o odnošajih med Jugoslavijo in Grčijo. Izjavil je, da je grško časopisje razna vprašanja razlagalo napačno in da bo v Narodni skupščini govoril tudi o tem.

Glede srbsko-grške pogodbe iz leta 1913. je izjavil, da je ta pogodba že leta 1915. izgubila veljavo, česar pa Srbija nikdar ni sporočila, da ne bi s tem škodovala Grčiji v njenih kritičnih trenutkih.

Nadalje je dr. Ninčić omenil, da je ponovno tako v imenu Srbije kakor pozneje v imenu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev izjavil, da Jugoslavija ne bo nikdar privolila v spremembo «statusa quo» v Grčiji. To stališče je merodajno tudi sedaj. Nova zveza z Grčijo ne sme biti zveza med atensko in beograjsko vlado, temveč zveza med jugoslovenskim in grškim narodom. V tem smislu naj bi grški tisk popravil svoje komentarje k interpelaciji v Narodni skupščini.

Končno je izjavil dr. Ninčić, da mora Grčija dovoliti Jugoslaviji potrebne koncesije glede železnice Gjevgjelija-Solun, ker teži ves jugoslovenski promet proti Solunu. Grčiji ostanejo vse teritorijalne pravice.

Polom rimske banke

«Credito Latino» zaprosila za konkordat

RIM, 31. Včeraj je banka «Credito Latino» ustavila izplačevanje in zaprla urad. Isto je storila njena podružnica v Milanu.

Vest je povzročila v Rimu in Milanu veliko razočaranje, ker je bila banka na dobrem glasu. Upravni svet je predložil sodišču prošnjo za preventivni konkordat.

Iz dokumentov je razvidno, da znašajo aktiva 19.849.136, pasiva 15.596.136. Glede upnikov ni banka stavila še nikakega predloga. V slučaju, da bodo upniki zahtevali likvidacijo, bo banka izplačala nad 40% terjatev.

Upravni svet pripisuje polom De Stefanijevi borzni reformi. Vlagatelji so navalili na banko, ker so rabili denar za ponesrečene borzne špekulacije radi padanja lire.

«Le s puško proti fašistovski puški»

MILAN, 31. Mussolinijevo glasilo «Il Popolo d'Italia» piše: Nekateri neumni in strankarski opozicijonalci raznobarvnih manjšin se še niso prepričali — ali se ne upajo priznati — da je fašizem, prej kakor tvori stranko, kabinet ali vlado — v starem smislu teh označb — da je fašizem «režim». Razlika je temeljna, ako hočemo proučiti položaj. Kajti režim, ki je nastal iz oktobrske revolucije, se ne da premagati kakor z revolucijo.

Kdor hoče premagati fašistovske puške, mora nastopiti s puškami.

Položaj na maroškem bojišču

Gen. De Rivera in Petain se vnovič sestaneta

PARIZ, 31. Listi so prejeli iz Tangerja: Položaj v odseku Uerga se je znatno zboljšal. Nekatera plemena so vprašala Francoze, pod katerimi pogoji bi upoštevali njihovo predajo. Poslednje izgube Riffancev v odseku Safrant so bile jako velike. Francoski letalci so povzročili plemenu Gebala na severni fronti znatne izgube.

MADRID, 31. Začasni predsednik direktorija general Jordana je poslal listom v objavo naslednjo vest: Španska križarka «Laja» in francoska torpedovka «Amiens» sta pričeli nadzorovati vode mednarodne tangerske cone. Pri nadzorovanju bodo sodelovale tudi angleške pomorske edinice.

MADRID, 31. List «El Sol» pravi, da je doznal iz uradnega vira, da se bosta general Primo De Rivera in general Petain v kratkem vnovič sestala v svrho proučavanja podrobnosti za skupno akcijo v Maroku.

Rudniška stavka v Lotarinški

ima politično ozadje?

PARIZ, 31. Iz Metza je dospelo to-le poročilo: Stavka v državnih rudnikih je popolna. Stavkujoči rudarji zahtevajo, da se jim zviša plača za 10 odstotkov. Ravnateljstvo se je izjavilo, da je pripravljeno zvišati mezde za 5 odstotkov. Zdi se, da ima stavka politično ozadje. To domnevo opravičuje dejstvo, da družba «Roechkling» širi sovražno propagando proti Franciji in da je zvišala plačo nastavljencem v svojih kovinarskih obratih za 8 odstotkov. S tem ukrepom hoče družba «Roechkling» prisiliti rudniško ravnateljstvo, da popolnoma ugodi zahtevam stavkujočih.

Stavka bančnih uradnikov v Franciji

PARIZ, 31. Stavka uradnikov pariške banke se je danes razširila na več denarnih zavodov. Število stavkujočih je tako narastlo, da so bile nekatere agencije prisiljene prekiniti obratovanje. Uradniki dveh največjih bank so se sestali danes predpoldne v delavski zbornici ter so sklenili, da bodo nadaljevali stavko do skrajnosti.

Uradniki zavoda «Computoir Descompt» so izjavili, da stopijo v stavko z jutrišnjim dnem. Po zborovanju so hoteli stavkujoči uprizoriti demonstracije pred bančnimi zavodi, a so jih razpršili varnostni organi.

Podrobnosti o železniški katastrofi v Franciji

Število mrtvih narastlo na 19

PARIZ, 31. Mesto je še vedno pod vtisom železniške nesreče, ki se je pripetila pri Saint Antoine v bližini Toursa. «Figaro» poroča, da so danes izvlekli še 3 mrtve izpod ruševin, tako da znaša število mrtvih 19; ranjenih je okoli 40 potnikov.

Ugotovljeno je, da se je pripetila nesreča v prvi vrsti radi tega, ker je vlak vozil s preveliko brzino. Vlak je skočil s tira 400 m pred postajo Saint Antoine. Po predpisih bi moral voziti vlak na onem mestu največ z brzino 30 km na uro, ker pričenja na tem mestu že postaja in preide vlak z glavne proge v postransko. Strojevodja pa je iz neznanih vzrokov pustil stroj, da je dirjal z brzino 96 km na uro. Ni izključeno, da so zavore odpovedale. Vsled močnega sunka na križišču tračnic so se te vdale in tir se je razširil za 5—6 cm; tedaj je skočil s tira prvi voz za strojem, za tem še ostali ter tako spravili s tira še stroj, ki je zavozil v več metrov globok jarek. Nastal je silovit sunek, 4 vozovi so se zadrli drug v drugega. Bilo je ravno okoli polnoči, potniki so večinoma spali. K sreči je bilo v prvih 4 vozovih razmeroma malo potnikov. Razlegal se je strašen krik in vik; z bližnje postaje in iz mesta so prihiteli ljudje na pomoč. Reševanje je bilo silno otežkočeno, ker je bila noč temna in meglena. Nekateri potniki so bili strašno razmesarjeni, kosi lesa so jim tičali v telesu. V jutranjih urah so bili prenešeni mrtvi v občinski dom, ranjenci pa v bolnišnico.

Rusija bo priznala predvojne dolgove Franciji

PARIZ, 31. V vprašanju priznanja ruskih dolgov Franciji je danes nastopil preokret. Sovjetski poslanik Krasin je namreč v razgovoru s predsednikom komisije za ruske dolgove Dalbiezom stavil nove predloge, po katerih priznava Rusija predvojne dolgove Franciji, ne da bi za obrestovanje zahtevala dovolitev novega posojila.

Rosta prekrščena v Tass

MOSKVA, 31. Na podlagi sklepa osrednjega izvršilnega odbora in sveta ljudskih komisarjev se bo imenovala agencija «Rosta» počenši s 1. avgusta 1925. «Tass», ki je telegrafska agencija Zveze sovjetskih socijalističnih repub[illegible].

Madžarske demonstracije proti medzavezniški komisiji

Velesile zahtevajo od madžarske vlade zadoščenje

BUDIMPEŠTA, 31. Ko je medzavezniška kontrolna komisija prišla v Subotišče, da izvede preiskavo v dveh zasebnih stanovanjih tamošnje županijske palače je dobila obvestilo, da je preiskava palače dovoljena samo z dovoljenjem sodne oblasti. Ker komisija ni mogla izvršiti svoje naloge je ostala čez noč v palači.

Danes zjutraj se je zbrala pred županijsko palačo ogromna množica, ki je prirejala sovražne demonstracije proti komisiji. Kljub posredovanju oblasti so demonstranti vdrli v palačo in hoteli naskočiti komisijo. Šele močnemu oddelku orožnikov in policije se je posrečilo razgnati demonstrante. Poveljnik madžarske posadke in zastopnik mestne oblasti sta potem izrekla komisiji svoje obžalovanje radi teh dogodkov.

V zunanjem ministrstvu so poslaniki velesil protestirali radi dogodkov v Subotišču, kjer je množica demonstrirala proti medzavezniški vojaški komisiji. Poslaniki so zahtevali od madžarske vlade radi tega dogodka zadoščenje. Ker je medzvezniškim zastopnikom izrekla madžarska vlada radi dogodkov v Subotišču svoje obžalovanje, je smatrati, da je zadeva rešena.

Poneverba na madžarskem poslaništvu v Varšavi

VARŠAVA, 30. Tajnik tukajšnjega madžarskega poslaništva Tybor Platthy je poneveril 19 tisoč dolarjev poslaniškega denarja in pobegnil. Preiskava je dognala, da je tajnik pred to poneverbo že odnesel iz blagajne okoli 1000 dolarjev.

Odkrita monarhistična zarota na Turškem

CARIGRAD, 31. Policija je odkrila široko zasnovano monarhistično zaroto, ki ji je načeloval Čerkes Edhem. Aretiranih je bilo več pristašev te tajne organizacije.

DNEVNE VESTI

Podražitev kruha

Kakor smo že ponovno napovedovali, so se že začele kazati prve posledice uvedbe carine na uvoz inozemskega žita. Po vseh važnejših središčih so sklenili peki, da zvišajo cene kruhu. Tako v Genovi, Napoli, Rimu in drugod. Kakor je bilo pričakovati, je prišel na vrsto tudi Trst. Na občinskem tržilskem uradu so se vršila te dni pogajanja med zastopniki občine in enih ter pekovskega udruženja na drugi strani radi določitve poviška. Kakor se doznava, so predlagali peki, naj bi znašal povišek 40 stotink pri belem in 30 stotink pri navadnem kruhu. S tem svojim predlogom pa so naleteli na odpor, ker je odstotek povišanja po drugih mestih mnogo manjši (Napoli 25 st., Genova 30, Rim 30). Danes se vrši v prostorih Societa Operaia zborovanje pekovskih mojstrov, na katerem zavzamejo ti poslednji končno stališče. Obenem s kruhom so poskočile tudi cene testenin in sicer za 35 stotink pri kilogramu.

Podražitev kruha in vseh močnatih izdelkov je posledica podražitve moke, ki je sledila vzpostavitvi uvozne carine na žito. Tako je poskočila v Genovi moka za 35 do 45 lir pri kvintalu. Novi položaj so seveda izkoristili v svojo ogromno korist le kapitalisti — predvsem gospodarji velikih mlinov in veletrgovci z žitom in moko, kateri so napolnili svoje zaloge še pred uvedbo uvozne carine. Sedaj so oni gospodarji velike večine za trgovino razpoloženja žita, ki ga seveda nočejo prodajati po navadnih cenah, temveč so jo zvišali za onih 35—36 lir, kolikor znaša uvozna carina. Posledica je podražitev moke in dosledno kruha in testenin.

Tako vidimo torej, da je povzročila takoimenovana «žitna bitka» splošno podražitev moke in kruha, in to kljub temu da je letošnja žitna letina v Italiji izredno dobra. Po najnovejših vesteh bo namreč znašala 63 milijonov kvintalov, bo torej še boljša nego je bila lanska, ki je znašala 62 milijonov kvintalov in se je smatrala za najboljšo letino v zgodovini Italije. Iz tega sledi, da bodo morale tudi «žitno bitko» dobojevati široke mase delavcev in kmetov s tem da bodo morale dražje plačevati svojo najobičajnejšo vsakdanjo hrano.

PALERMO

Jutri se bodo vršile v Palermu občinske volitve. Dasi so to le navadne upravne volitve ene same občine, imajo vendar, kakor smo te dni že naglašali, veliki političen pomen, ker se obe stranki mrzličavo pripravljata za volilni spopad. Fašisti nastopajo z listo, ki so jo krstili z imenom «Lista nazionale» (narodna lista), opozicija pa se je predstavila pod imenom «Unione della libertà» (Zveza svobode), v kateri so se združili liberalci, demokrati, unitarci in še nekatere druge skupine opozicije. Agitacija je na obeh straneh silna in borba bo srdita. Volitvam samim se pripisuje splošen političen pomen zato, ker je Palermo glavno mesto Sicilije in bi imela zmaga toliko za eno kolikor za drugo stran veliko moralno važnost, zakaj izid bo vplival odločilno na politično mišljenje vse južne Italije. Volilne propagande se pridno udeležuje tudi bivši ministrski predsednik liberalec Orlando, ki je imel več uspešnih shodov. Ako se bo vršilo glasovanje mirno in brez nasilij, bo dobila liberalna lista, kakor se sodi, veliko večino.

— **Prestolonaslednik Humbert častni doktor trgovinskih ved.** V četrtek predpoldne je sprejel kralj v avdijenci profesorja Della Penna in Mazzantini kot predstavnika zveze redov doktorjev trgovinskih ved, katera sta ga prosila naj prevzame pokroviteljstvo nad petim kongresom doktorjev gospodarskih in trgovinskih ved, ki se bo vršil v Trstu od 18. do 21. oktobra t. l. Kralj je sprejel vabilo. Obenem sta imenovana profesorja sporočila kralju, da je sklenil akademski senat trgovinske univerze v Trstu podeliti prestolonasledniku Humbertu povodom V. kongresa častni doktorat iz trgovinskih ved.

— **Zaplenjeni.** Predvčerajšnja številka našega lista je bila redno zaplenjena. Tozadevni odlok pa je prejel naš odgovorni urednik šele včeraj popoldne, tako da včeraj nismo mogli z gotovostjo poročati, ali gre za redno zaplembo ali ne. Prefekt je odredil zaplembo radi dopisa «Izpod Nanosa — Hrenoviška fara», češ da je njegova vsebina tendencijozna, taka, da bi lahko kalila javni mir. Končno da se v omenjenem dopisu delo sramotijo oblastvali!

— **Popis otrok, ki so bili rojeni izven Trsta v l. 1918 in 1919.** Tukajšnja občinska uprava poziva stariše ali njihove namestnike, da naznanijo do 15. avgusta, ako tega še niso storili, anagrafičnemu uradu v ul. Sanità 25, III., soba 63 svoje otroke, ki so se rodili izven Trsta in ki dosežejo letos šolsko starost. To so oni otroci, ki so bili rojeni v l. 1918. in 1919. in ki niso še obiskovali šole, ker niso bili še dosegli ob začetku šolskega leta 1924/25 šestega leta svoje starosti. Pri naznanitvi naj se predloži rojstni list.

KONCERT V PRVAČINI

V nedeljo 2. avgusta ob 6. uri zvečer priredi zbor učiteljske Zveze v Prvačini koncert s kaj zanimivim programom. Ustreženo bo vsakemu, tako preprostemu človeku kakor tudi glasbenemu naobražencu. Pa ne samo zaradi zanimivega programa, pač pa tudi zaradi krasnega prenašanja, najmanjše ne zamudi tega koncerta. Učiteljski zbor si je priboril v tem oziru že lep sloves. Zbor je pod vodstvom mojstra g. Srečka Kumarja. — Določila se je nalašč koncertu taka ura, da bo omogočena udeležba tudi bolj oddajenim ljubiteljem naše lepe pesmi.

— Vaja zveznega zbora bo nocoj, v soboto, ob 7. uri zvečer v Gorici.

Društvene vesti

— **Mladinsko društvo Sparta — Škedenj** javlja, da se bo vršil jutri, v nedeljo 2. avgusta ob 10. uri zjutraj II. redni občni zbor v društvenih prostorih (otroškem vrtcu). Vabljeni so vsi člani, zastopniki bratskih društev in prijatelji društva. — Odbor.

— **M. D. P. Trst.** Jutri v nedeljo 2. avgusta ob 10. uri v dvorani D. K. D. se bo vršil slavnostni občni zbor ob priliki petletnice obstoja društva (1920—1925). Vabljeni so člani in prijatelji društva. — Odbor.

— **Srednješolsko udruženje.** Danes ob 19. uri predajna seja. Prosim stare in nove odbornike, da se seje točno udeleže. — Predsednik.

SPORT

— **Za kolesarsko tekmo,** ki jo priredi jutri S. D. Adria za kupo lista «Edinosti» se je vpisalo 38 dirkačev. Kdo se ne še spominja lanske dirke dne 3. avgusta, pri kateri je tudi tekmovalo 35 dirkačev. Z veseljem so jih pozdravljali naši zavedni Kraševci in jih obsipali s cvetjem, zlasti pa vrla komenska dekleta, ki pri nobeni priliki ne izostanejo, da bi ne pokazale slovanske gostoljubnosti. Tudi letošnja dirka ne bo v nobenem pogledu zaostajala za lansko. Odhod dirkačev bo jutri iz Grete ob 14. uri, prihod k Sv. Ivanu ob 17. uri.

Iz tržaškega življenja

— **Žalosten epilog krvave drame.** Včeraj popoldne ob 14.45 je umrl po dolgih mukah v mestni bolnišnici 32-letni elektrotehnik Bruno Lansmann, ki je bil — kakor smo svojčas poročali — dne 23. julija nevarno ranjen s streljom iz revolverja v hrbet od 20-letnega dijaka Karla Lepirelli, stanujočega v ulici Canova št. 13. Kakor znano, je bila krvava drama, katere je postal žrtev Landsmann, posledica nesrečnih zapletljajev, ki so nastali radi spora med Lepirellijem in njegovo zaročenko Ido Mosettig, stanujočo v ulici Bartoletti št. 3. Mosettigeva se je ob neki priliki izrazila žaljivo o Lepirellijevi materi, češ, da jo je Landsmann videl, ko se je nekoč poljubovala z nekim mladeničem. Lepirelli se je hotel prepričati, če ta trditev odgovarja resnici; s tem namenom je povabil Landsmanna na dom Mosettigeve, kjer ga je v njeni navzočnosti pozval, naj potrdi, če je res, kar je povedal Idi o njegovi materi. Pri tej priliki je prišlo do prerekanja, ki je zadobilo tragično lice, ko je Lepirelli potegnil revolver in grozil z njim Mosettigevi in Landsmannu. Prestrašen radi mladeničevih groženj, je hotel Landsmann zbežati, toda Lepirelli je ustrelil za njim in ga zelo nevarno ranil. Po krvavem dejanju se je mladenič sam javil orožnikom.

Landsmann, kateremu je krogla poškodovala hrbtenico, je bil pozneje operiran v bolnišnici. Operacija se je posrečila in zdravniki so že imeli trohico upanja, da bo Landsmann ušel smrti. Toda pozneje so nastopile komplikacije, katerim je nesrečnik včeraj podlegel.

— **Kako je star mesar končal svoje življenje.** V priprostem stanovanju hiše št. 3 v ulici Pietà je stanoval 60-letni mesar Anton Dougan, lastnik ne mesnice v ulici Largo Santorio. Odkar mu je pred leti umrla žena, je živel tiho sam zase, zapuščen in pozabljen od ljudi, dasi je imel že odrasle otroke, s katerimi se pa menda ni dobro razumel. V zadnjem času je mož postal čemeren in zamišljen. Nihče ni vedel zakaj. Morda je staremu samotarju začelo presedati enolično življenje, ker mu ni nudilo nikakega veselja in razvedrila? Najbrž je moralo biti tako, kajti včeraj je Dougan, ki je bil tudi nekoliko nevrasteničen, prišel do zaključka, da zanj ni več obstanka na tem svetu. In storil je obupni korak. Sredi kuhinje je pritrdil na kavelj na stropu vrv, napravil zanjko vtaknil vanjo glavo in brcnil zaboj za smeti, na katerem je stal. Še par trenotkov in bilo je po njem. Okoli 9 ga je našel mesarski pomočnik, zaposlen v Douganovi mesnici, ki je prišel pogledat, kaj je z gospodarjem, ker ni prišel odpret mesnice, kakor navadno vsak dan. Dougan je bil že mrtev. Smrt je nastopila, kakor je dognal na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje, pred približno dvemi urami.

Po oblastvenem izvidu je bilo truplo samomorilca prepeljano v mrtvašnico mestne bolnišnice.

— **Steklo namesto briljantov. Slaba kupčija poštenega Žida.** Znano je, da so sinovi Izraela prebrisani ljudje, posebno v kupčijah so pravi mojstri. Toda tudi med njimi se dobijo možje, ki v tem oziru ne delajo časti svojemu rodu. Eden izmed teh je brezdvomno 65-letni trgovec Herman Hirsch iz Varšave. Na potovanju v Palestino, kamor se je imel odpeljati z nekim Lloydovim parnikom, se je ustavil par dni v našem mestu. Kakor vsak tujec, je Hirsch izrabil prosti čas z ogledovanjem mesta. Ko je predsinočnjim okoli 20. ure kolovratil s tem namenom po ulici Riborgo, so se mu nenadoma približali trije neznanci. Eden izmed njih je stopil k njemu in mu zaupno šepnil na uho, da ima na prodaj 10 krasnih briljantov. «Vredni so najmanj 30.000 lir, ker pa nujno potrebujem denar, vam jih prodam za 10.000 lir; tudi ako bi bili ukradeni, so vredni toliko». Pri teh besedah je neznanec pokazal Židu lep briljant, ostale je pa obdržal. Hirsch si je ogledal dragoceni kamen in spoznal, da je pristen; tudi ostali, ki si jih pa ni utegnil dobro ogledati, ker je neznanec trdil, da se mu zelo mudi, so se mu zdeli enaki. «Pri Mojzesovi bradi!» je menil na tihem Žid, «to bo pa res dobra kupčija». Pri tem pa je delal kisel obraz, češ, da so kameni predragi. «Navsezadnje bi jih vendarle kupil, a imam pri sebi le 270 dolarjev.» Trije neznanci so se spogledali, zmajali z glavami, kakor da bi bil ponujeni znesek prenizek; počno so pa navidezno s težkim srcem pristali na kupčijo. Dali so Židu škatljico z briljanti, on jim je pa izročil 270 dolarjev (okoli 6000 lir). Nato so ti možakarji naglo odkurili. Hirsch je bil prepričan, da je napravil dobro kupčijo in niti ni slutil, da bi bila pri stvari vmes kaka prevara. Vendar pa se je hotel včeraj prepričati, koliko je zaslužil. Stopil je k nekemu zlatarju in ga naprosil, naj mu ceni briljante. Tedaj je na svoje veliko presenečenje zvedel, da so briljanti, razen enega, ponarejeni in vredni k večjem 10—15 lir. Hirschu ni preostajalo drugega, kot da se je podal na policijski komisarijat v ulici Sanità in tam potožil komisarju svojo kupčijsko smolo. — O prebrisanih sleparjih ni do sedaj še nikakega sledu.

— **Razne nezgode.** V tovarni vrvi Angeli v Čarboli se je včeraj popoldne ponesrečil 18-letni težak Dominik Rotunno, stanujoč v ulici Scalinata št. 14. Pri delu pri stroju za pletenje vrvi je padel tako nesrečno, da si je prebil kost na levem sencu in si pretresel možgane. Bil je prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti kake tri tedne.

— Pri delu v prostorih telovadnega društva «Unione Ginnastica Triestina» v ulici Ginnastica je 35-letni težak Leopold Kraus, stanujoč v ulici Montecchi št. 2, včeraj popoldne padel z lesenega odra, visokega kake 4 metre, ter si pri tem zlomil na kompliciran način levo roko. Mož se je zatekel v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek.

Vesti z Goriškega

ZVEZA PROSVETNIH DRUŠTEV V GORICI

— **Turneja članov dramskega društva iz Gorice.** Jutri v nedeljo bodo gostovali člani omenjenega društva, pod vodstvom režiserja g. Cirila Bratuža v Kozani v Brdih. Vprizori se Bevkova drama v treh slikah **«Smrtna poteza»**. Delo je doseglo povsod, kjer so ga igrali, zelo lepe uspehe. Avtor nam opisuje tu velikomestno življenje in njegove slabe strani, tako krepko in resnično, da gledalec zasleduje razvitek dejanja z neverjetno napetostjo. Prepričani smo, da ne bo nobenemu žal, ako si bo ogledal to krasno delo našega odličnega pisatelja Bevka. V drami nastopijo gčn. Klede in Vilka ter gg. Bratuž in Medvešček. Mnogo reklame delati, bi bilo odveč, za dober uspeh jamči pisateljevo ime in imena nastopajočih oseb v drami. Po drami sledi burka v enem dejanju A. Čehova, **«Snubač»**. Pričetek ob 17. uri. Vstopnina L 3.— Sedeži po 6 in 4 L.

Predstava se bo vršila v dvorani g. Debenjaka. Po predstavi prosta zabava.

— **Proti prosjačenju.** Da prepreči prosjačenje, ki bujno procvita po goriških ulicah, je goriški «Zeleni križ» s pomočjo goriškega magistrata in dobrodelne kongregacije ustanovil nočno zavetišče, v katerem bodo našli zavetje reveži in siromaki, ki nimajo prostora, kamor bi položili svojo glavo, in grižljaja kruha, s katerim bi utešili svojo lakot. V tem zavetišču bodo dobili prenočišče za največ tridnevno dobo oni, ki prihajajo v Gorico v iskanju dela, in oni, katere bosta priporočila komisarijat za javno varnost ali pa mestna policija. Razen tega bo zavetišče nudilo beračem vsak dan kosilo, obstoječe iz 250 gramov kruha ter mesa in juhe in krožnik juhe za večerjo. — V kratkem bodo oskrbnice zavetišča nabirale po mestu seznam onih, ki se obvežejo podpirati zavetišče z dobrodelnimi prispevki. Dotičniki dobijo potem tablico, katero bodo lahko prikrepili na vrata svoje trgovine ali stanovanja in ki jih bo oproščala od raznih dajatev vbogajme.

Tozadevno delovanje goriškega «Zelenega križa» je sicer jako hvalevredno, toda dvomimo, da bo ozdravilo bolezen beračenja, ki ima vse globlje korenine.

— **Idrija. Pretekli teden** so tudi v našem mestu tatovi in vlomilci poizkušali svoje rokodelstvo. V noči od 23. in 24. so skušali vlomiti v delavnico in trgovino urarja Kebra. — Poizkušali so z železnim drogom izdreti križ iz nekega okna na zadnji strani hiše, a bili so najbrž na kdo ve kak način prepojeni, kajti opustili so svoje delo in tudi pustili na licu mesta nekaj orodja in odšli. Poizkušeni vlom so stanovalci opazili še le zjutraj. Drugi podoben slučaj se je pripetil takoj naslednjo noč. To pot so tatovi vzeli na piko trgovino gosp. Josipa Šraja v sredini mesta ob glavni cesti. Imeli so več sreče kakor prejšnjo noč. Prišli so iz potoka Nikove za hišo, kjer se jim je posrečilo s ponarejenimi ključi odpreti vrata in priti tudi v prodajalno, kjer so pokradli več kosov raznega blaga, seveda le boljše vrste; razno svilnato blago in nekaj klobukov v skupni vrednosti nad 20.000 lir. Tatvino je lastnik opazil še le zjutraj in jo takoj prijavil varnostnim organom, ki so šli takoj na delo, da izsledijo storilce. Več osumljencev so takoj zaprli in upanje je, da bo oblast izsledila vse krivce. Menda je obstojala večja družba, ki ima že tudi razne prejšnje podobne zločine na vesti, katero pa se bo posrečilo to pot izslediti.

— V soboto dne 25. in nedeljo 26. julija so priredili člani goriškega dramatičnega društva v tukajšnjem rudniškem gledališču predstavi dramo «Smrtna poteza» od našega goriškega pisatelja F. Bevka in šaloigro «Snubač», ki jo je spisal A. Čehov. Goriški igralci so oba večera mojstrsko igrali ter bili ponovno aplavdirani od občinstva, ki je v velikem številu, osobito v nedeljo posetilo predstavi. Naša splošna želja je, da bi videli goriške igralce kmalu zopet na našem odru.

— V nedeljo 6. t. m. popoldne ob 16. uri je priredilo idrijsko «Telovadno društvo» na nekdanjem starem šolskem trgu veliko javno telovadbo. Izvajale so se razne točke na orodju in proste vaje članov, članic in naraščaja. Tudi ta prireditev je krasno izpadla kar je največ zasluga neumornega načelnika Frana Karčnik-a.

— **Iz Biljane.** Dne 28. t. m. ob 10. uri predp. je utonil komaj dveletni otrok g. Sosolič Lojzeta iz Biljane (na Župi) in sicer zraven hiše v mali mlaki, ki ima vodo le po velkem dežju in ki je kvečjemu pol metra globoka. Zraven so bili tudi drugi otroci, bratje in sestrice utopljenca. Ko so vsi zbežali, je najmlajši šel klicat mater, ki je sicer takoj otroka izvlekla iz mlake in je otrok tudi še malo časa živel, a kmalu nato umrl.

Ni dolgo, ko smo poročali v tem listu o nesreči, ki se je pripetila v zapadnih Brdih, in ob enem opozorili matere, naj vendar pazijo na svoje malčke. Saj bi lahko vedele, da nam vsaka povodenj prinese veliko nesreče.

— **Iz zapadnih Brd.** V torek po noči se je usula na Brda huda ploha, ki je trajala nepretrgoma tri ure. Napravila je že sama neposredno obilo škode, potoki pa, ki so vsled groznega naliva hipoma narastli v pravcate reke, so napravili še večjo škodo po njivah in cestah. Po teh slednjih se skoraj voziti ne more vsled naplavljenega gramoza. Valovi so odnesli poljske pridelke, v valovih je utonilo vse polno kokoši in prašičev, v nekatere hiše je vdrla voda tako visoko, da so bile vse postelje v pritličnih prostorih v vodi, o kleteh niti ne govorimo. Posebno so trpeli Bračan pri Krminu in del občine Dolenje, kjer je divjala Idrija. V Laznah pri Dolenjah se je pod uplivom naliva utrgal velik plaz zemlje, ter zasul cesto Krmin-Čedad. V sredo so bili odposlani na lice mesta številni delavci, ki pa se bodo morali precej dni potiti, predno osvobodijo cesto od nasute zemlje. Čuli smo, da je neurje napravilo tudi po drugih krajih v Brdih, velikansko škodo, ki je uničila marsikateri up našega pridnega briskega kmetovalca. Ali pride odkod pomoč, ali se ga kdo usmili in mu olajša gorje, ki ga je obiskalo, kajti dvakrat da, kdor hitro da.

Pod mlinskim kolom. V sredo popoldne se je igrala 4-letna Adela Remec iz Ogleka v bližini domačega mlina. Med igro se je deklica preveč približala mlinskemu kolesu, ki jo je zagrabilo za obleko ter strmoglavilo v spodaj tekoči kanal. Ker je deklica zadobila težke poškodbe, so jo domači prepeljali v goriško bolnico, kjer se nahaja v precej nevarnem stanju.

— **Komen.** Iz Komna je bil premeščen marešjalo, prejšnji poveljnik tuk. karabinerske postaje. V teku službovanja, si je stekel s svojim nepristranskim postopanjem zaupanje ne samo domačinov, temveč tudi sem priseljenih Italijanov. Za njegovega naslednika je imenovan neki brigadir. Upamo, da bo naš novi izvrševalec zakonov deloval v **pravem smislu** za državo, s čimer si bo pridobil zaupanje tudi našega ljudstva. Svetopisemski izrek «po njih delih jih boste sodili» je pač merodajen tudi tu za naše ljudstvo.

— Poletna vročina je privabila na osvežujoči kraški zrak in na oddih vse polno letoviščarjev, ki jih tu v Komnu kar mrgoli. Sevda prežive po večini skoro ves dan v borovem gozdu «lirje» ali pa v «Dragi». Ob nastopu mraka pa je res pravi živ-žav po naši glavni cesti, ko se ti vračajo domov. Do pozne noči se razlega njih razigrano veselje. Po vojski jih menda še ni bilo toliko pri nas. Skoro vse proste sobe po privatnih hišah so že oddane v najem. Vseeno pa bi se dobilo še nekaj prostorov na razpolago. Letoviščarji so po večini italijanske narodnosti. In glej čudo! Nikjer nikake sovražne napetosti med domačini in gosti. Nasprotno: naše ljudstvo gleda vedno, da jim gre kjerkoli le more na roko. Vse to pa, ne samo radi prirojenega slovanskega pojma o gostoljubnosti ali radi zaslužka, ki so ga deležni le nekateri, ali radi obzirov do svojega domačega kraja, temveč tudi radi miroljubnosti, ki je našemu narodu že prirojena, a spopolnjena tekom časa potom šol, kulturnih društev, raznih kulturnih prireditev, predavanj itd.

Drobne vesti iz Jugoslavije

— **Velika radiobrzojavna postaja v Zagrebu.** Minister pošte in brzojava je podelil neki privatni družbi dovoljenje, da ustanovi v Zagrebu veliko radio-brzojavno postajo za sprejemanje in oddajanje gospodarskih vesti, borznih poročil in časopisnih vesti. Z gradnjo postaje prično v najkrajšem času.

— **Ameriški dijaki v Beogradu.** V Beograd je prispela večja skupina dijakov Kolumbove univerze v Newyorku pod vodstvom profesorjev. Mladi Amerikanci ostanejo nekoliko dni v jugsl. prestolici, da si igledajo njene znamenitosti. Na čast gostom je rektor beograjske univerze dr. Popović priredil v hotelu «Excelsior» slavnosten banket, katerega sta se udeležila tudi ameriški poslanik Dodge ter minister prosvete Vukičević.

— **Na črešnji se je zadušil.** Sedemnajstletni poljski delavec Gjuro Blagojević iz Pale pri Sarajevu, ki je v gozdu nabiral lesne odpadke, je po opravljenem delu legel v senco črešnej pa so ga zvabile, da se je povspel na drevo šnej pa so ga zvabile, da se je popel na drevo in si jih nekoliko nabral. Vrv, ki jo je rabil za nabrana drva, si je navezal okoli vratu. — Ko se je spuščal z drevesa, se je vrv za neko vejo zapela in mladenič je obvisel v zraku. — Našli so mrtvega na zapeljivi črešnji.

DAROVI

V počaščenje spomina pok. Josipa Pangerca darujejo: Franc Šturm iz Kozine L. 35.— in neimenovani L 30.— Skupaj Lit 65.— za «Šolsko društvo». Zavednim darovalcem srčna hvala. —

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 31 7. Amsterdam od 1080.— do 1110.— Belgija od 126 — do 127.50; Pariz 129.— do 129.75 London od 132 75 do 133.— ; New York od 27.25 do 27.40; Španija od 390.— do 400.— ; Švica od 529.-- do 534.— ; Atene od 41.50 do 43 50; Berlin od 645.— do 655.— ; Bukarešt od 13.50 do 14.25; Praga od 80.50 do 81.25; Ogrska od 0.0375 do 0.0395; Dunaj od 0.0380 do 0.0395; Zagreb od 49.90 do 50.30.

VALUTE:

Trst; 31. 7. 1925. Avstrijske krone od 0.0380 do 0.0390; dinarji od 49.50 do 50.— ; dolarji od 27.20 do 27.35; novci po 20 frankov od 106.— do 110.—; funt šterling od 132.50 do 132.90.

Benečijske obveznice 70.80.

V. Ljubljanski Vzorčni Velesejem

od 29. avgusta do 8. septembra 1925.

Za nakup vstopnice, ki stane **Din. 50.—** in ki daje kupcu pravico do znižanega jugoslovenskega konzularnega vizuma za Din. 20.— kakor tudi 30% popust na italijanskih in 50% popust na jugoslovenskih železnicah **obrnite se** do komisarja sejma za Italijo

Jos. Čehovina v Trstu Viale XX settembre 65 I

NB. Za one obiskovalce, ki stanujejo izven Trsta, bo poskrbel omenjeni komisar uradnim potom jugoslovenski konzularni vizum. V ta namen naj se mu dostavi potni list skupno z zneskom Din. 50.— za vstopnico, Din. 20.— za konzularni vizum in L 5.— za poštne in režijske stroške. (507)

H. Petrič v Postojni

priporoča za **birmo** svojo veliko zalogo raznovrstnih **ur in zlatenine** po najnižjih cenah, kakor tudi prave **šivalne stroje „Singer“** na obroke. (559)

Občeznana čevljarnica

L. REBEZ

Trst, samo v ulici Carducci 36

Moško, žensko in otroško obuvalo po izredno znižanih cenah. 558

Sprejemajo se naročila po meri

Prodaja ustrojnih kož na drobno in debelo.

PFAFF stroji za šivanje in vezenje, origin., nemški.

ZALOGA: (513

F. BEDNAR

tvrdka ustanovljena 1878. l.

Trst, Via Genova 19

Zaloga bombaža za vezenje D. M. C.

URARNA-ZLATARNA **F. BUDA**

Trst — Corso Garibaldi 35

(Podružnica Via Scalinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah.

Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po **najnižjih cenah.** (55)

DAROVI ZA BIRMO

velika izbira, cene nizke

Ivan Bizjak, Postojna

Pravimo Vam samo to:

Predno kupite (48)

Pohištvo

oglejte si največjo izbero pri

M. STEINER

Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

AUTOMOBILNA PROGA

Trst-Lokev-Divača-Senožeče

Lastnik R. Brunelli & C., Trst, Via U. Foscolo, Garage Vecile, Telefon št. 606

VOZNI RED:

Cena Lir	Vožnja	POSTAJE	Vožnja	Cena Lir
—	17.30	Trst, (P. Oberdan)	8.45	9.80
3.80	18.—	Bazovica	8.15	6.—
6.—	18.15	Lokev	8.—	3.80
7.50	18 30	Divača	7.45	2.30
9.80	19.—	Senožeče	7.15	—

Cena minimalna za vožnjo L 2.

Listki za tja in nazaj:

Trst-Senožeče in obratno L 17.— Trst-Divača in obratno L 14.-

539 LASTNIK.

Ako kvarijo vaš obraz

mozolčki madeži pege trdnice efelis bule tvori eczemi

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehkobi kože in ki se porajajo posebno v vročih mesecih vsled močnega solnca, se zdravijo uspešno z antifelidično vodo «Peartinax», ki je gotovo sredstvo, rabljivo z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah. 66

Srebrn denar, zlato, briljante

kupuje po najvišjih cenah edino

Alojzij Povh

na Piazza Garibaldi št. 2

prvo nadstropje (62)

Mestna hranilnica ljubljanska

(GRADSKA ŠTEDIONICA) **V LJUBLJANI** (GRADSKA ŠTEDIONICA)

461

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 125 milijonov dinarjev ali 500 milijonov kron. — SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar. — Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je **denar popolnoma varen.**

MALI OGLASI

STARO železo in kovine kupujem po najvišjih cenah. Petrina, Via fontane 7 tel. 36-91 1059

SPREJME SE v tovarni blizu Ljubljane **kontoristinja** zmožna vseh pisarniških del predvsem pa nemške stenografije in italijanščine ali francoščine. Ponudbe pod «Avgust» na upravništvo. 1052

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

ZIMNICE, vzmeti, platnene postelje, otomane in vsakovrstna tapecerijska dela se dobijo Corso Garibaldi 14/I., vrata 9. 1031

MOTOCIKELJ (Diag) v dobrem stanju na prodaj za L 1500.— pri L. Petriču, v Trnovem Bistrica 1037

BANČNI uradnik, **knjigovodja išče mesta** v kakem denarnem zavodu, ali pa v trgovini. Zmožen je slovenskega, srbo-hrvatskega, nemškega ter italijanskega jezika. Naslov pri upravništvu. 1049

SPREJME SE v tovarno ne daleč od Ljubljane **kontorist** zmožen slovenščine in nemščine v govoru in pisavi ter stenografije, kateri ima vsaj par let prakse v kaki večji tovarni. Ponudbe pod «Stalna služba» na upravništvo. 1053

ENONADSTROPNA hiša, v Mirnu pri Gorici, se proda po zelo ugodni ceni. Pojasnila daje Adolf Pelicon, Herpelje 19. 1057

PODLISTEK

V. J. KRIŽANOVSKA: (116)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz ruščine prevedel *Ivan Vouk.*

Nekega jutra, ko je Valerija šla na neko razstavo s svojo znanko, se je baron odpeljal z avtomobilom v Pavlovsk. Bakulin je bil v službi, a Larisa Arkadjevna je sedela sama doma in se je zelo začudila Roteršildovemu obisku.

— Sami ste prišli? Kaj je Valja bolna? — je nemirno vprašala.

— Valja je šla na razstavo psov, papig in drugih takih živali, — je odgovoril baron posmehljivo. — Sicer pa se dobro počuti, dasiravno bi hotel govoriti z vami zaradi nje in vas nekaj prositi: bodite ji v podporo pri preizkušnji, kateri jo moram podvreči, in ki ji bo silno težka, kakor mislim.

— Moj Bog! Kaj pa je? Vaše besede me plašijo.

— Ah! Tudi meni je silno mučno: toda Bog mi je priča, da ne morem drugače. Vem, da me ne boste obsodili, ker razumete, da so dogodki v Montignosu napravili iz mene drugega človeka. Jaz se moram učiti, moram douměti zakone nevidnega sveta in nudi se mi izjemna prilika, nepričakovana možnost zadostiti svoji vedoželjnosti, ki me grize. Gospod Žerald se je udal mojim prošnjam, me sprejel za svojega učenca in mi obljubil delno *posvečenje*. Kako naj se odrečem taki sreči? Nimam moči za to. In tako odhajam za dobo petih let. Prosim vas, da dopoveste Valeriji, da je ne zapuščam morda zato, ker je ne ljubim, ampak nujna potreba znajti se v mešanici dogodkov, katerih junak in žrtev sem bil.

— Vi nameravate odpotovati za pet let, in to šele pol leta po poroki?! To je skoraj isto kakor ločitev zakona in bo strašen udarec za Valerijo.

Pavel Borisovič je zardel in bridek nasmeh se je pojavil na njegovih ustnah.

— Ločitev je težka, to je res, toda je neizbežna. Če me Valerija ne ljubi zgolj s čutno ljubeznijo, ampak z dušo, tedaj me bo razumela in bo potrpežljivo čakala mojega povratka. Seveda, če bi bila oba prosta, bi bilo bolje; no... usodne okolnosti so naju zvezale in morava nositi posledice.

— To je res, no Valerija ni sama kriva teh okolnosti, ki so se izkazale za veliko pogubnejše, kakor sem mislila, — je otožno rekla Larisa Arkadjevna.

— Vem in priznavam, da sem izmed obeh jaz bolj kriv. Napravil sem, kar je bilo v moji moči, da sem popravil svojo krivdo. Toda kaj naj napravim? Zadostitev strasti mi ne zadostuje, zato sem iskal duševnih vezi.

Gotovo, če Valerija ljubi v meni samo moža, človeka, od katerega ima čutne naslade, tedaj je umevno, da ne bi zmogla petletnega vdovstva; no za ta slučaj sem vedno pripravljen na ločitev zakona. Ona ima dovolj oboževalcev in ne bo ji težko si izbrati drugega. V Petrogradu je veliko lepih dečkov, ki odgovarjajo zahtevam mlade, lepe in žive ženske.

Nekaj zlobnega je zvenelo v nejgovem glasu in se zabliskalo v črnih očeh.

— Kar ste sedaj rekli, ni velikodušno, še manj pa pravično, — je suho odgovorila Bakulinka.

— Glede vaše prošnje, se razume, da bom bodrila Valerijo in napravim, kar je v moji moči, da jo potolažim, revico zapuščeno...

Po precej hladnem slovesu je Pavel Borisovič odšel. Jeza, nevolja in kljubovalnost so razsajale v njegovi notranjosti. Če je že Larisa Arkadjevna tako kislo sprejela vest o njegovem odhodu, kaj bo z ostalimi?

Kakšni prizori pa g ačakajo z Valerijo in tašč[illegible] Pa naj! V tem trenotku, ko je avtomobil drčal pr[illegible] domu, je baron postal vnovič Paolo Montignoso — kruti, nagli, samosilni fevdalni signor, ki ni dopuščal ugovarjanja...

Doma je dobil Diomida Petroviča, ki mu je izročil pismo gospoda Žeralda. Čarodej mu je pisal, da če si je premislil, naj mu takoj brzojavi, ker je treba najeti kajuto na parniku, ki odhaja v Indijo.

— Kaj še! Kaj si misli o meni gospod Žerald! Da bi se premislil? Za nič na svetu! Več kakor kdaj poprej hrepenim po njegovi družbi in po delu pod njegovim vodstvom, — je vzkliknil baron.

— No, kaj poreče vaša žena? To bo stokanja in ohanja! Škandal nastane.

— Mora se udati! Če pa me neče čakati, naj se loči od mene in se poroči z drugim. Dam ji sredstva, da bo mogla izbirati po svojem okusu, dobro razumem, da tako dolgotrajna zvestoba ne more biti obvezna in da je živ potepuh boljši od mrtvega cesarja, kakor pravi francoski pregovor, — je odgovoril baron z lokavim nasmeškom in izpod črnih brkov so se mu zarežali bleščeči zobje s tistim nasmeškom, ki mu je podvrgovalo ženska srca.